

Bataaki Pool arano faade e Korintunkooɓe

¹ Oo bataaki ga amen iwri, miin Pool, kaɗum e sakiike men Sosteni. Miin Pool, mi noddiraado sago Laamɗo faa mi laatoɗo nelaado Iisaa Almasiihu. ² Miden njowta deental goondinɓe Laamɗo gonnɗal ngalluure Korintu.* Laamɗo laɓɓinirii on saabe Iisaa Almasiihu, noddii on faa laato-don yimɓe mum, onon e noddooɓe innde Joomiraado men Iisaa Almasiihu do mbaawi wonde fuu. Sabi Iisaa yo Joomiraado maɓɓe, yo Joomiraado men. ³ Yo on keɓu moyyere e jam iwde e Baabiraado men Laamɗo e Joomiraado men Iisaa Almasiihu.

No Pool yettiri Laamɗo banngal Korintunkooɓe

⁴ Midɗo yetta Laamɗo saabe mon wakkati fuu dow moyyere makko nde ndokkire-don Iisaa Almasiihu ndee. ⁵ Saabe makko on keɓii arsuku fuu e ley haala e ley anndal fuu. ⁶ Seedaaku amen haala Almasiihu jiiɓii e mon jaati, ⁷ dum wadi so on ɗakoraaka fay dokkal Laamɗo gootal e ley doomugol mon Joomiraado men Iisaa Almasiihu faa warta. ⁸ Kanko hokkata on semmbe faa do aduna haadi, yalla odon laatoɗo ɓe ngalaa jinne ɗannde gartol makko, kanko Joomiraado men Iisaa Almasiihu. ⁹ Laamɗo yo koolniido, kanko noddii on kaɓɓo-don e Biyiiko Iisaa Almasiihu Joomiraado men oo.

Haala poodondiral hakkunde goondinɓe

---

* **1:2** Golle Nelaabe 18.1-17

¹⁰ Sakiraaŋe, mido ndaarda on d̄um d̄oo e innde Joomiraaŋo men Iisaa Almasiihu: nanngondiree, laato-don daande wootere, pati ceerton, laato-don hakkille gooto e anniya gooto. ¹¹ Sakiraaŋe am, mi narrii yimŋe suudu Kolowe poodondiral won hakkunde mon. ¹² Ko njidu-mi wiide dee, yogaŋe mon ana mbiya ana ngoodani Pool, woŋŋe ana mbiya ana ngoodani Apollos,[†] woŋŋe duu ana mbiya ana ngoodani Piyeer, woŋŋe kasen duu ana mbiya ana ngoodani Almasiihu. ¹³ Tama Almasiihu yo pecciido? Tama Pool maayani on dow leggal bardugal, naa e innde Pool lootira-don lootogal batisima? ¹⁴ Mi yettirii Laamdo ko mi lootaali fay gooto e mon lootogal batisima koo, so wanaa Kirispus e Gayus. ¹⁵ Non, fay gooto waawaa wiide e innde am lootira-don lootogal batisima. ¹⁶ Ooho, goonga mi batiino kasen duu galle Istifanas. Ko yawti d̄um, mi anndaa yalla mi batisii goddo. ¹⁷ Sabi Almasiihu nelaali kam mi batisa, ko mo neli kam dee, mi haala Kabaaru Lobbo oo, tawa mi haaliraali d̄um jeenal haala, pati maayde makko dow leggal bardugal ndee laato meere.

No Almasiihu holliri baawde Laamdo e hakkilantaaku Laamdo

¹⁸ Haala maayde Iisaa dow leggal bardugal yo safiiaaku banngal halkotooŋe ŋee, kaa banngal men enen hisinteeŋe ŋee, ka baawde Laamdo.

¹⁹ Sabi ana winndii:

«Mi bonnitan hakkilantaaku hakkilante'en ŋee, mi jiiŋan faamu faamuŋe ŋee.»[‡]

[†] **1:12** Golle Nelaŋe 18.24-28   [‡] **1:19** Esaaya 29.14

²⁰ Ndennoo, hakkilante won ko woni naa? Dunkee Sariya won ko woni naa? Baawdo haala e oo jamaanu won ko woni naa? Wanaa Laamdo waylitii hakkilantaaku oo aduna wadii dum majjere naa? ²¹ Yimbe aduna oo e hakkilantaaku mum'en fuu annditaali no Laamdo holliri hoore mum e ley hakkilantaaku mum nii. Dum saabii so Laamdo yidi hisinirde goondinbe dum bee waaju amen nanndudo e safiyaaku oo. ²² Yahuudiyankooŋe ana ndarta kaayde, Yunaninkooŋe ana njidi kajum'en hakkilantaaku. ²³ Kaa enen, kabaaru tonteede Almasiihu e leggal bardugal mbaajotoden. Banngal Yahuudiyankooŋe dum metti, banngal leji goddi dum safiyaaku. ²⁴ Kaa banngal noddaabe bee, Yahuudiyankooŋe e leji goddi fuu potu, Almasiihu yo baawde Laamdo yo hakkilantaaku Laamdo. ²⁵ Sabi golle Laamdo mo yimbe njogorii yo safiyaaku oo ana buri hakkilantaaku neddo, kasen duu ko be njogorii yo loore Laamdo koo ana buri semmbirantaaku neddo.

²⁶ Yeewee ko'e mon, onon sakiraaŋe be Laamdo noddi: banngal yimbe, hakkilante'en keewaa e ley mon, jom'en semmbe keewaa e ley mon, iwbe e leji tedduŋi keewaa e ley mon. ²⁷ Kaa Laamdo subike ko aduna jogorii yo safiyaaku koo faa hoyna hakkilante'en bee, ko aduna jogorii yo loore koo faa o hoyna ko jogii semmbe koo. ²⁸ O subike ko hoyi, ko yawonii, ko jataaka e aduna oo koo faa o wada ko jataa koo yo meere, ²⁹ yalla sii-aadama fuu ana ronka mantaade yeeso Laamdo. ³⁰ Kanko haŋŋi on e Iisaa Almasiihu faa Iisaa laatanii en hakkilantaaku iwdo e Laamdo, laatanii en foocci-taare e senaare e coottitaari ³¹ faa «mantotoodo fuu

mantoroŋ golle Joomiraado» hono no winndorii nii.

2

Haala hakkilantaaku Laamdo

¹ Sakiraaŋe, miin, nde ngarnoo-mi to mon faa mi waajoo on goonga Laamdo tedduŋ oo ndee, mi waajoraaki on haalaaji belɗi, mi waajoraaki on hakkilantaaku yimŋe. ² Sabi mi fellisiino mi waajataako on fay huunde so wanaa haala Iisaa Almasiihu e tonteede mum e leggal bardugal. ³ Nde ngondunoo-mi e mon ndee, mido lo'i, mido huli, mido siŋna sanne. ⁴ Haala am e waaju am fawanooki e neenal haala jaalotoongal neddo. Ko dum fawinoŋ e mum dee, baawde de Ruuhu Ceniido hollata dee ⁵ pati goondinal mon fawoo e hakkilantaaku yimŋe, fawoo e baawde Laamdo.

⁶ Dum e taweede, miden mbaajoo hakkilantaaku hakkunde jiiɓuŋe e ley goondinal. Wanaa hakkilantaaku oo doo aduna min mbaajotoo naa hakkilantaaku jom'en baawde halkotooŋe e ley oo doo jamaanu - ⁷ hakkilantaaku Laamdo min mbaajotoo. Hakkilantaaku oo yo goonga tedduŋ cuudaado yimŋe mo Laamdo fodani en gila aduna tagaaka faa naaten e teddeengal mum. ⁸ Fay gooto e adunankooŋe laamiibe ɓee anndaa oo hakkilantaaku, sabi sinndo eɓe anndunoo mo, ɓe tontataano Joomiraado tedduŋ oo. ⁹ Kaa nii winndorii:

«Ko yitere yiyaali nowru nanaali,
e ko hakkille waddaali abada,

ɖum jaati woni ko Laamɔ moyyinani yiɖube
ɖum.»*

¹⁰ Kaa enen, Laamɔ hollirii en ɖum Ruuhu Ceniɔ. Oon Ruuhu ana yiya fuu, fay ko luggiɖi to Laamɔ. ¹¹ Homo waawi anndude nedɔ faa laaba so wanaa yonki wonki e mum kii? Laamɔ duu hono non, fay gooto anndaa mo faa laaba so wanaa Ruuhu gondo e makko oo. ¹² Enen, wanaa adunankaaku keɖ-den, Ruuhu iwɔ e Laamɔ oo keɖ-den, yalla eden annda moyyere nde Laamɔ wadani en ndee fuu. ¹³ So miden mbaajoo ɖum, min nawtortaako haalaaji ɖi hakkilantaaku ɓiɓɓe aadama waajotoo min ɖii - haalaaji ɖi Ruuhu oo waajotoo ɖii min nawtortoo. Hono non min pamminirta heɓuɓe Ruuhu ɓee goongaaji Ruuhu ɖii. ¹⁴ Mo hebaali Ruuhu Laamɔ oo waawataa jaɓɓaade kulle oon Ruuhu, sabi de safiyaaku ɔo joomum. O waawataa faamude ɔe, sabi Ruuhu oo tan waawi hollude no kulle ɔee carirtee. ¹⁵ Nedɔ keɓuɔ Ruuhu oo, ana waawi sarde fuu, kaa fay gooto waawaa sarde ɖum. ¹⁶ Sabi nii Binndi ɖii mbiiri:

«Homo anndi anniya Joomiraado oo?

Homo waawi waajaade ɖum?»†

Kaa enen, anniya Almasiihu oo njogi-den.

3

Haala gollanoobe Laamɔ

¹ Miin noo, sakiraaɓe, mi waawaa haalirande on hono no on heɓuɓe Ruuhu Ceniɔo nii. No kaaliran-mi on ɔee, hono no on adunankooɓe nii, hono no on cukaloy keccoy e ley goondinal

* **2:9** Esaaya 64.3 † **2:16** Esaaya 40.13

Almasiihu ngal nii. ² Biraadam ndokku-mi on, wanaa jaamdu tekkundu, sabi on mbaawanaano ndu. Fay jooni duu, on mbaawanaa ndu, ³ sabi adunankaaku tan nguurdu-don tafon. Ko haasidaaku e poodondiral woni hakkunde mon koo, wanaa dum ana holla e oo doo aduna njeya-don? Wanaa edum holla nguurdam bii-aadama nguur-don naa? ⁴ So gooto e mon wii Pool woodani, goddo kasen wii Apollos woodani, wanaa dum ana holla miilooji oo doo aduna njokku-don?

⁵ Ko Apollos woni? Ko Pool woni? Min gollanoobe Laamdo tan, gooto fuu ko Joomiraado hokki dum. E juude amen ngoondin-don. ⁶ Miin, mi tutii, Apollos yarnii, kaa Laamdo woni mawninoowo. ⁷ Hono non, tutudo oo e jarnudo oo fuu nganaa hen fay huunde, Laamdo mawninoowo oo tan woni fuu. ⁸ Tutudo oo e jarnudo oo fuu potu, homo e maabe fuu barjete ko waarata e tampere mum. ⁹ Sabi minen min gollidoobe e Laamdo, onon on gesa Laamdo, on maadi Laamdo.

¹⁰ Kammari moyyere nde Laamdo wadani kam ndee, mi asii gasol no mahoowo hakkilante wadata nii, mi wadii mahol aranol. Jooni goddo ana maha e maggol. Kaa gooto fuu wada hakkille e no mahirta nii. ¹¹ Sabi fay gooto waawaa wadude mahol gongol so wanaa aranol ngol, kanngol woni Iisaa Almasiihu. ¹² Neddo ana jiba e maadi aranndeeri ndii kanje naa cardi naa kaaye dime naa ledde naa hudo naa gawye. ¹³ Nannde gartol Almasiihu, neddo fuu sariya bannginan fayda golle mum, sabi nden, neddo fuu yiite bannginan golle

mum, holla gooto fuu fayda golle mum. ¹⁴ Mo golle mum heddii daraade dow mahol aranol ngol, heban mbarjaari. ¹⁵ Kaa mo yiite ngee jaami golle mum, waasii mbarjaari mum, kaa kaɲum hisinte, ana wa'i no cobbitiido e yiite nii.

¹⁶ Tama on anndaa on suudu Laamdo, kasen Ruuhu Laamdo oo ana e mon? ¹⁷ Ndennoo, neddo fuu kalkudo suudu Laamdo nduu, Laamdo halkan dum. Sabi suudu Laamdo nduu yo seniindu, kasen duu onon ngoni suudu nduu.

¹⁸ Pati fay gooto jaayra hoore mum. Miildo e mon yo hakkilante e oo aduna fuu yo laato safi, yalla ana laato hakkilante jaati. ¹⁹ Sabi hakkilantaaku e oo aduna yo safiyaaku yeeso Laamdo. Sabi ana winndii: «Laamdo nanngiran hakkilante'en bee hiila mum'en.»* ²⁰ Ana winndii kasen: «Joomiraado ana anndi miilooji hakkilante'en bee, omo anndi di meere.»† ²¹ Ndennoo, pati fay gooto mantaroo yimbe, sabi onon njeɲ fuu: ²² Pool e Apollos e Piyeer, kaɲum e aduna oo, nguurndam e maayde, hannde e janngo, fuu onon njeɲ. ²³ Onon, Almasiihu jey on, Almasiihu duu, Laamdo jey dum.

4

Haala golle nelaabe Almasiihu e tampereji mum'en

¹ Ndennoo, njogoree min min gollanoobe Almasiihu, njogoree min min halfinaabe goongaaji Laamdo teddudi cuudaadi dii. ² Kalfinaado, hoolaare tan ndaardaa. ³ Jooni, banngal am, so

---

* **3:19** Ayyuuba 5.13 † **3:20** Jabuura 94.11

on pelii kam naa so mi darnaama e sarirde biibe aadama wiyooŋe mi wanaa koolniido, walanaa kam baasi. Mi felataa hoore am duu jaati. ⁴ So goonga nii, fay so mi walaa ko mi felda hoore am, dum wadataa kam mi poocciido. Joomiraado woni caroowo kam. ⁵ Saabe dum, pati pelee fay gooto fade wakkati oo yottaade, fade Joomiraado oo warde. Kanko yaltinta ko suudinoo e nimre, kanko bannginta ko woni e berde yimbe. Nannde nden, gooto fuu heban e Laamdo jettooje de foti hebude.

⁶ Sakiraaŋe, haalaaji dii fuu mi fawii dum dow amen miin e Apollos kammari moodon, yalla miden laatanoo on misaalu, paamon pati njawton ko winndii koo, tawa on mawninkinaaki e jabande oodoo e salanaade ootoo. ⁷ Ndennoo homo burnu maa woŋŋe bee? Kodum njogi-daa ko a hokkaaka? Ko njogi-daa fuu a dokkaado, ko wadi so ada mantaroo dum hono dum wanaa dokke Laamdo?

⁸ Woy on kaarii, woy on kebii arsuku, woy on laamiima, minen min laamaaki! Haya miden njidi laamo-don jaati, yalla miden mbaawa laamodaade e mon minen duu! ⁹ Sabi ana nanndani kam, minen nelaabe bee, Laamdo heedini min caggal no saraabe wareteebe nii. Sabi min laatike fijirteebe yeeso aduna oo fuu: yeeso malaa'ika'en e yimbe fuu. ¹⁰ Min majjuŋe saabe Almasiihu, onon on hakkilante'en e haŋŋagol mon e Almasiihu. Min lo'uŋe, onon on jom'en semmbe. Min hoynaaŋe, onon on teddinaaŋe. ¹¹ Fay wakkati mo ngon-don e mum jooni oo, min ceeraali e yolbere e domka e kolndam e fiyeede,

kaɲum e yiilaaru, ¹² miden tiinnitoo wuurdude sembe terde amen. So min njennaama, min nduwoto. So min torraama, min muɲan. ¹³ So min ɲo'aama, min mbaaltinan hakillaaji joomum'en. Faa jooni miden njogoraa no mbuuwɗi nii ley aduna oo, hono tuundi ndi yimbe fuu mbedotoo.

¹⁴ Mi winndiraali ɗum faa mi hersina on, ko mbinndir-mi ɗum dee, faa mi jannginira on no sukaaŋe am horsuŋe nii. ¹⁵ Fay so taweede e ley haɓɓagol mon e Almasiihu oɗon njogii dowooŋe ujunaaji ujunaaji, on keewaa baabiraafɛ kaa. Sabi e haɓɓagol mon e Almasiihu, miin laatii baaba mon nde mbaajii-mi on Kabaaru Lobbo oo ndee. ¹⁶ Dum wadi so mido ndaarda on ɲemmbon kam. ¹⁷ Dum wadi duu so nel-mi e mon Timote biyam korsudo koolniido e ley haɓɓagol mum e Joomiraado. O miccintinan on laawi di njokku-mi saabe Almasiihu e no mbaajortoo-mi diin laawi nii nokku fuu e ley deente goondinbe dee fuu. ¹⁸ Won e mon mawninkiniibe dow jikkude mi warataa to mon. ¹⁹ Kaa booyataa mi waran to mon so Joomiraado jabii. Nden mi humpitoto ko wanaa haala mawninkiniibe bee tan, mi humpitoto baawde mum'en duu. ²⁰ Sabi Laamu Laamdo wanaa haala tan, yo baawde. ²¹ Hono njid-don mi warda e mon? Sawru naa jilli e newaare?

5

Haala ko yaannii hakkunde goondinbe

¹ Haya, ko sobi nanaama wadii hakkunde mon. Hono ndee somnde wadaali fay hakkunde heefɛrɛ: gooto e mon ana wondi e jom suudu baam mum! ² Kasen duu oɗon mantaroo ɗum!

Ko kaanno-don wafude dee, metteede dum, yalla odon itta gadudo oo golle bonɔo e hakkunde mon.

³ Miin, mido wodɔorii on banngal terde, kaa mido battorii on e hakkille. Gila jooni hono no mi tawaado ton nii, mi sarii gadudo golle oo.

⁴ So on kawritii e dow innde Joomiraado men Iisaa, hakkille am ana tawdee e mon, baawde Joomiraado men Iisaa duu ana e men, ⁵ yo oon neddo wade e juude Ibiliisa, terde mum kalkee, yalla yonki mum ana hisinee pannde gartol Joomiraado.

⁶ So goonga dee, on ngalaa ko mantoro-don fey! Tama on anndaa yuufinirdi seeda ana yuufina conndi farani njiibaandi fuu? ⁷ Laɓɓinee ko'e mon, itton yuufinirdi kiinndi ndii hakkunde mon, yalla odon laatoo conndi farani njiibaandi keyri ndi walaa yuufinirdi. Non ngorru-don jaati, sabi layyaari men iidi Paska ndii hirsama, dum woni Almasiihu. ⁸ Ndennoo, teddiniren iidi oo ko wanaa luutti e bone hono no yuufinirdi kiinndi naa yuufinirdi cobundi naa mbonndi. Teddiniren mo buuru mo walaa yuufinirdi, buuru laaɓal kaɓum e goonga.

⁹ E bataaki mo mbinndunoo-mi e mon oo, mi wii on e ley makko pati nawtondiron e sobube.

¹⁰ Nde mbiinoo-mi non ndee, mi faandoraakino sobube wonbe e oo doo aduna bee fuu, naa haasidi'en fuu naa wuybe fuu naa rewoobe tooruuji fuu. So non fii worri, waajibi njalton aduna oo.

¹¹ Ko njidunoo-mi wiide on, pati nawtondiron e innditortodo sakiike tawee yo cobudo naa haasidi naa dewoowo tooruuji naa no'ooowo yimbe naa jaroowo doro naa gujjo. Baado hono non,

pati jaamdon e mum duu. ¹²⁻¹³ Sabi 6e ngalaa e ley deental goondin6e Laamdo ngal 6ee, wanaa miin sarata 6e, Laamdo sarata 6e. Kaa won6e ley deental goondin6e Laamdo ngal 6ee, onon carata dum'en. Sabi nii winndorii: «Ittee neddo bondo oo e ley mon.»*

6

Haala gullondiral hakkunde sakiraa6e goondin6e

¹ So luurral wadii hakkunde mon, hono joomum'en cuusirta wullitaade oojiibe 6ee njoppa foocitiibe 6ee? ² Tama on anndaa foocitiibe 6ee caroyta aduna oo? Ndennoo, so onon foocitiibe 6ee caroyta aduna oo, hono ndonkirton sarde kulle pamare dee? ³ Tama on anndaa enen caroyta malaa'ika'en 6ee? Sako kulle dam doo ngurndam! ⁴ Ndennoo, so luurral wadii hakkunde mon banngal kulle aduna, ko saabii so odon ngulitoyoo 6e deental goondin6e ngal jataaki 6ee? ⁵ Faa njaago-don mbiiru-mi non. Tama on ngalaa fay hakkilante gooto baawdo sarde sakiraa6e luurru6e? ⁶ Ee, goondindo wullanoo goondindo bannum, tawa to 6e ngoondinaali!

⁷ Haya, ko cardaton e mum hakkunde mon koo duu yo ayiibe bondo jaati. Ko saabii so on cubaaki mujude toonange? Ko saabii so on cubaaki mujude boleede? ⁸ Kaa onon toonata, onon bolata fay sakiraa6e mon.

⁹ Tama on anndaa oojiibe naatataa e Laamu Laamdo oo? Pati njaayree ko'e mon: sobu6e e

---

* **5:12-13** Fillitagol Tawreeta 13.6; 17.7

rewooŋe tooruuji e jeenooŋe e luudunkooŋe ¹⁰ e wuyŋe e haasidi'en e yarooŋe doro e ɲo'ooŋe yimŋe e yanooŋe, fay gooto e ɓee naatataa e Laamu Laamdo oo. ¹¹ Yoga mon laatinoke hono non, kaa jooni on lootaama on laabi, on nanngiraama foocciitiŋe saabe innde Joomiraado men Iisaa Almasiihu, kaɲum e Ruuhu Laamdo men oo.

No goondinŋe kaaniri teddinirde Laamdo terde mum'en

¹² Odon mbiya: «Huunde fuu ana daganii kam.» Ooho, kaa wanaa fuu nafata. So goonga «huunde fuu ana daganii kam», kaa mido salii huunde fuu mara kam. ¹³ Odon mbiya: «Naamdu jey reedu, reedu jey ɲaamdu.» Ooho, kaa Laamdo halkan di diŋi fuu. Terde ɓii-aadama tagiraaka kammari ko sobi, ko de tagiraa dee, faa de ndewa Joomiraado, Joomiraado duu hayba de. ¹⁴ Laamdo immintindo Joomiraado men iwde e maayde oo, immintiniran en enen duu e baawde mum. ¹⁵ Tama on anndaa terde mon ngonni caldi Almasiihu? Ndennoo, ana dagoo mi ɓama caldi Almasiihu dii mi wada dum caldi debbo coottoowo hoore mum? Abada! ¹⁶ Tama on anndaa piilondirdo e debbo coottoowo hoore mum fuu, laatodike e mum terde goote? Sabi ana winndii: «Be diŋon fuu ɓe laatoto neddo gooto.»* ¹⁷ Kaa kaɓɓondirdo e Joomiraado laatodike e mum ruuhu gooto. ¹⁸ Ndogee ko sobi! Luuttal fuu ngal neddo luutti, takkataako e terde mum. Kaa cobindo hoore mum toonii terde mum. ¹⁹ Tama on anndaa terde mon dee ngonni suudu Ruuhu Ceniido gondo e mon mo Laamdo hokki on

---

* **6:16** Puɗɗooŋe 2.24

oo? Wanaa onon njeŋ ko'e mon, ²⁰ sabi Laamdo soottitorii on coggu tiidudo. Ndennoo, teddiniree Laamdo terde mon dee.

7

Haala dewgal

¹ Jooni kaa mido yidi jaabaade lamndi di mbinndan-don kam dii. Goonga, ana moyyi e gorko waasude bamde debbo. ² Kaa pati fijirde wada, gorko fuu yo tawre debbo, debbo duu tawree gorko. ³ Yo gorko hokku genndum hakke mum, debbo duu hokka gorum hakke mum. ⁴ Debbo jeyaa terde mum, gorum jey de. Gorko duu hono non, jeyaa terde mum, genndum oo jey de. ⁵ Pati fay gooto e mon salanoo goddo so wanaa tawee e dow kawral mon wakkati keertaado faa kebon no jaagoro-don Laamdo. Kaa caggal dum, keddo-don wuurdude no haaniri nii pati mbaason nantaade so Ibiliisa seytoo on. ⁶ Ko kaalan-mi on doo koo, wanaa ko tilsi, mi kolludo on laawol lobbol nii. ⁷ Miin, mido yidi yimbe fuu laatoo hono am, kaa gooto fuu no Laamdo hokkiri dum: yoga hokkiraa nii enne, yoga hokkiraa nii too.

⁸ Faade e be bamaali e be bamaaka, kanum e rewbe be worbe mum'en maayi, mido wiya worrude no am nii buri moyyude e mum'en. ⁹ Kaa so tawii be mbaawaa nantaade, be ndewla, sabi dum buri joodoraade nii tan ana maaya muuyo.

¹⁰ Wonbe e dewle bee, mido yamira dum'en ndee yamiroore nde iwaali e am, iwnde e Joomiraado: debbo haanaa seerde gorum. ¹¹ So taweede mo seerii oon yo heddo non, naa duu o warta e mum. Gorko duu haanaa seerde genndum.

¹² Kaa woŋŋe Ɔee, miin e hoore am haalanta ɗum'en, wanaa Joomiraado: so goondɗindo lisaa ana jogii debbo mo goondinaali tawee debbo oo ana yarii wondude e makko, pati o seera ɗum. ¹³ Naa so debbo goondɗindo ana dewlaa gorko mo goondinaali tawee gorko oo yarii wondude e makko, pati o seera ɗum. ¹⁴ Sabi gorko mo goondinaali oo ana laɓɓiniree genndum, kasen duu debbo mo goondinaali oo ana laɓɓiniree gorum. So wanaa ɗum, ɓiɓɓe mon laatoto ɓe andaa Laamɗo, tawee nee ɓe seniiɓe. ¹⁵ Kaa mo goondinaali, so yidii seerde goondɗindo oo, yo seer. Goondɗindo oo kaa, so debbo so gorko, tilsinaaka e dewgal ngal, sabi Laamɗo noddii en faa nguuren e jam. ¹⁶ Debbo goondɗindo, hono anndirtaa ada waawi hisinde gora? Gorko goondɗindo, hono anndirtaa ada waawi hisinde gennda?

No gooto fuu haani worrude no Joomiraado feccirani ɗum nii

¹⁷ Dum nee, yo gooto fuu wuurdu no Joomiraado feccirani ɗum nii, no worrunoo nde Laamɗo noddii ɗum ndee. Dum njamir-mi deente goondinɓe dee fuu. ¹⁸ Tawaado yo taadiido nde Laamɗo noddii ɗum ndee, pati tewta bonnitidde ko taadaa koo. Noddaado so tawi taadaaki, pati taado. ¹⁹ Taadaade e waasude taadaade fuu walaa ko nafata, ko nafata dee, jokkude jamirooje Laamɗo. ²⁰ Yo gooto fuu heddoro no worrunoo wakkati nde Laamɗo noddata ɗum ndee. ²¹ Nde noddete-ɗaa ndee, so tawii a diimaajo, pati ɗum laatane sugulla. Kaa so a hebii laawol no ndimɗiraa, rimɗu. ²² Sabi maccuɗo mo Joomiraado noddii, laatike coottitaado Joomiraado.

Dimo noddaaŋo duu, laatike diimaajo Almasiihu. ²³ On coottitoraama coggu tiidufuŋo, ndennoo pati laatee maccuŋe yimŋe. ²⁴ Sakiraaŋe, gooto fuu no worrunoo nde noddetee ndee, yo heddoro non yeeso Laamfuŋo.

Haala dewlude e waasude dewlude

²⁵ Banngal yimŋe ŋe ndewlaali ŋee, mi walanaa ŋe yamiroore iwnde to Joomiraafuŋo, kaa mi haalan ko woni miilo am, miin mo yurmeende Joomiraafuŋo wadi koolniido oo: ²⁶ saabe torraaji jooni dii, mido miila nefdu heddoro no worri nii ŋuri moyyude e mum. ²⁷ So dewgal won hakkunde maa e debbo, pati tewtaa tayude ngal. So dewgal walaa hakkunde maa e debbo, pati tewtaa debbo. ²⁸ Kaa so a ŋamii duu, a luuttaali. Mboomri duu so ŋamaama, luuttaali. Kaa naatuŋe e dewle ŋee ŋilloto e nguurndam mum'en, mi yidanaa on duum. ²⁹ Sakiraaŋe, ko kaalunoo-mi koo annii: wakkati oo ŋadike. Jooni, yo ŋamŋe ŋee mba'u no ŋamaali nii, ³⁰ woyooŋe mba'a no mboyaali nii, weltiiŋe mba'a no mbeltaaki nii, soodoŋe mba'a no njo-gaaki nii, ³¹ heŋooŋe e oo duu aduna mba'a no meedaali heŋude e makko nii. Sabi oo duu aduna no wa'i nii, annii yawta.

³² Ko njidu-mi dee, ceerton e sugulla. Mo dewlaali, hakkille mum to kulle Joomiraafuŋo yahata, ko welata Joomiraafuŋo tewtata. ³³ Kaa dewlufuŋo, hakkille mum to kulle aduna yahata, ko welata genndum tewtata, ³⁴ joomum fecci-ima. Hono non, mo ŋamaaka, kaŋum e mboomri, hakkille mum to kulle Joomiraafuŋo yahata, yalla terde mum e yonki mum fuu ana cenoo. Kaa ŋamaafuŋo, hakkille mum to kulle aduna yahata, ko

welata gorum tewtata. ³⁵ Faa nafa on mbiiru-mi non, wanaa faa tonnga on. Midó yidí nguurdon no kaan-dón wuurdude nii, kaábo-dón e Joomiraado, tawa hakkillaaji mon peccaaki.

³⁶ So muuyo mawnii e neddo sanne faa huli pati ronka nantaade e cabbaado mum, miila dewgal ngal ana haani timmineede, yo ngal timmine no joomum yidiri nii, luuttaali. ³⁷ Kaa so gorko fellisii e bernde mum fuu tawa tilsinaaka, faa bami anniya huurtintaa cabbaado mum, so ana waawi nantaade, wadii ko moyyi. ³⁸ E ley dum, kuurtindo cabbaado mum wadii ko moyyi, kaa mo huurtinaali cabbaado mum buri wadude ko moyyi.

³⁹ Debbo bamaado yo kabbaado so nii gorum ana heddi wuurde. Kaa so goriiko oo yawtii, mo o yidí fuu ana waawi bamde mo, yo tawe e laawol Joomiraado ngol tan. ⁴⁰ Dum nee, so o heddiima e ngoortaalaaku o burata welde hoore. Dum woni miilo am, kasen duu midó miila miin duu, mi hebii Ruuhu Laamdo.

8

Haala tew cakkanaado tooruuji

¹ Jooni midó jaaboo lamndal mon banngal tew cakkanaado tooruuji dii. Eden tayori «en fuu eden njogii anndal». «Anndal» nee waddan mawninkinaare, jilli ngoni ko nabata deental goondinbe ngal yeeso. ² Neddo fuu miiludo ana anndi huunde, anndaa tafon no haani anndirde. ³ Kaa neddo fuu jiddo Laamdo, Laamdo ana anndi dum.

⁴ Ndennoo e banngal jaamugol tew cakkanaado tooruuji, eden anndi «so goonga, ley aduna, tooru

wanaa fay huunde», «Laamdo walaa so wanaa gooto oo». ⁵ Sabi fay so ko yimbe mbiyata reweteebe koo ana ngoodi dow kammu e dow leydi – so goonga, wiyeteebe «reweteebe» e «joomiraabe» keewii – ⁶ enen, banngal men, Laamdo gooto tan woodi, Baabiraado tagudo huunde fuu mo nguuran-den oo. Kasen Joomiraado gooto tan woodi, Iisaa Almasiihu mo huunde fuu laatorii oo, mo kebir-den nguurndam oo.

⁷ Kaa wanaa yimbe fuu paami dum tafon. Yogaabe woownooŋe rewde tooruuji, faa hannde ebe jaama tew cakkanaado tooruuji e miilde tew oo tooruuji jaati njeŋe dum. Dum wadata so ebe miila be coban, tawi be mbaawaa seenndude goonga e pene. ⁸ Tayoral, jaamdu battintaa en Laamdo. So en jaamii, nafataa en fay huunde, so en jaamaali, bonnantaa en fay huunde. ⁹ Goonga, on ndokkaama laawol faa mbaawon jaamde huunde fuu. Kaa ndeentee pati ngol laawol liŋa be jiiŋaali e ley goondinal bee. ¹⁰ Sabi aan anndudo goonga oo, so lo'udo yii ma ada jaama ley suudu tooru, hakkille mum hokkataa dum jaamde tew cakkanaado tooruuji kaŋum duu naa? ¹¹ Hono non, oon sakiike men lo'udo mo Almasiihu maayani oo, halkortoo saabe anndal maa ngal. ¹² So on toojirii non sakiraabe be jiiŋaali e ley goondinal bee, so on njiiŋii hakkillaaji maŋŋe, on luuttii Almasiihu. ¹³ Dum nee, so tawii jaamdu ana liŋa sakiike am, mi jaamataa kasen tew abada, pati mi liŋa sakiike am.

9

Haala ko nelaarŋe foti wadaneede

¹ Mi jeyaa hoore am naa? Mi laataaki nelaado naa? Mi yiyaali Joomiraado men Iisaa naa? Goondinal mon, wanaa e ley golle mo ngollan-mi Joomiraado oo iwi naa? ² Fay so banngal yogaaŋe mi wanaa nelaado, banngal mon onon mi nelaado, sabi ko ngoondin-don Iisaa koo ana holla Joomiraado neli kam jaati.

³ Annii ko mbiyan-mi felooŋe kam ɓee: ⁴ min kaandaa e heɓude jaamdu e yardu e ley golle amen naa? ⁵ Min kaandaa e naɓorde rewɓe amen no nelaabe wɓɓe ɓee nii naa? No mijiraabe Joomiraado ɓee nii, kajum e Piyeer? ⁶ Naa miin e Barnabas tan ngoni haanɓe gollude faa keɓa no nguurda? ⁷ Homo e mon yii sordaasi joboowo hoore mum? Homo woni demoowo mo jaamataa ko hetti e ngesa mum? Homo woni duroowo mo yarataa kosam sewre mum?

⁸ Ko kaalan-mi koo, e dow miilooji yimɓe tan fawii naa? Sariya oo yamiraali dum naa? ⁹ Sabi nii winndiraa e Sariya Muusaa: «A hadataa ngaari aloori tappoori gawri muudude gawri.»* Ga'i alooji ɗii tan ngoni ko Laamɗo wattani hakkille naa? ¹⁰ Tama wanaa saabe men o haalirta? Goonga, enen mbinndanaa ngol konngol, sabi demoowo e tappoowo fuu ana ngollira jikke heɓude ngedu mum'en. ¹¹ Min aawii e mon kulle ruuhunkooje. So min kettii e mon kulle adunankooje, yalla miden kaawanee dum naa? ¹² So wɓɓe ana kaandi e heɓude jaamdu e junngo mon, wanaa minen ɓuri haandude hen?

Kaa minen, min njokkaali ngol laawol. Miden muja huunde fuu pati min kada Kabaaru Lobbo

---

* **9:9** Fillitagol Tawreeta 25.4

haala Almasiihu oo yaade yeeso. ¹³ Tama on anndaa gollooŋe e ley Suudu Dewal Mawndu 6ee ana nguuri e kulle de yimbe ndokkata Suudu nduu dee? Tama on anndaa halfinaaŋe golle ittirde sadaka 6ee ana keba ngedu mum'en e mayre? ¹⁴ Hono non, Joomiraado yamirii waa-jotooŋe Kabaaru Lobbo 6ee nguura e Kabaaru Lobbo oo.

¹⁵ Kaa miin, mi jokkaali hen fay laawol gootol, kasen duu mi winndiraali dum faa mi heba huunde. Maayde burani kam jaagaade huunde. Sabi dum woni ko mantortoo-mi, mi jaŋataa fay gooto itta kam e majjum duu. ¹⁶ Sabi waajaade Kabaaru Lobbo oo manataa kam, dum tilsudum kam. Bone woodanii kam so mi waajaaki Kabaaru Lobbo oo! ¹⁷ Sinndo mi golliriino oo golle saabe mido fellisinnoo dum miin e hoore am, nden kaa mi hebanno njoŋdi. Kaa laatike tilsere ngolliran-moo-mi, mo golle mo kalfinaa-mi. ¹⁸ Ndennoo kodum woni njoŋdi am? Njoŋdi am, dum woni seyo am ko mbaajotoo-mi Kabaaru Lobbo meere meere koo, tawti e ko mi lamndataako ko waajotooŋe Kabaaru Lobbo oo 6ee poti hebude.

¹⁹ Mi walaa e margal fay gooto, kaa mi wadii hoore am maccudo yimbe fuu, yalla mido heba ko buri heewde e maŋŋe. ²⁰ E ley Yahuudiyankooŋe, mi wadii hoore am Yahuudiyanke, yalla mido heba 6e. E ley jokkuŋe Sariya Muusaa, mi wadii hoore am jokkuŋe Sariya Muusaa, yalla mido heba 6e, fay so wanaa waajibi mi jokka Sariya oo. ²¹ E ley 6e ngalaa e Sariya Muusaa 6ee, mi wadii hoore am mo walaa e Sariya oo, yalla mido heba 6e, fay so miin e hoore am, mi waasaali taweede e sariya

Laamdo oo, sabi ley sariya Almasiihu ngon-mi. ²² E ley lo'ufe, mi wadii hoore am mi lo'udo, yalla mido heba 6e. Walaa fuu no mi wadaali hoore am kammari yimbe fuu, yalla ana daja 6e kisin-mi. ²³ Ko ngadan-mi fuu, mi wadiran dum kammari Kabaaru Lobbo oo yalla mido heba hen ngedu.

²⁴ Tama on anndaa dadondirteebe 6ee fuu yo do-gooŋe, kaa gooto tan hebata deesewal? Ndennoo, ndogiree hebude ngal. ²⁵ Lanndinantoobe ndaggu fuu, mbiiran terde mum'en biirugol cattungol. Ko 6e ngadirta dum dee, faa 6e keba deesewal ngal duumataako. Enen nee, faa keben deesewal duumotoongal. ²⁶ Saabe majjum mi dogiraali meere, mi wa'aali no kaŋoowo e henndu nii. ²⁷ Kaa mido biira terde am no naawiri mido jaalii de, yalla miin baajotoodo wobbe Kabaaru Lobbo oo, pati mi waasa yarraneede.

10

Haala waasude rewde tooruuji

¹ Sakiraaŋe, mido yidi paamon faa gasa ko hewtii maamiraabe men jamaanu Muusaa koo. Be fuu 6e ngoniino e ley luurde ndee, 6e fuu duu 6e lumm-biino geeci oo. ² E ley haŋŋagol maŋŋe e Muusaa 6e fuu 6e keŋii lootogal batisima e ley luurde ndee, kaŋum e ley geeci oo. ³ Kasen duu 6e fuu 6e ŋaamdii ŋaamdu wooturu ruuhunkooru, ⁴ 6e fuu 6e njardii njaram ngootam ruuhunkoojam, sabi eŋe njarannoo dam e haayre ruuhunkoore jokkunoonde e maŋŋe ndee. Nden haayre woni Almasiihu. ⁵ Kaa ko ŋuri heewde e maŋŋe, Laamdo welaaka dum'en. Dum saabii so 6e kalkii ley ladde jeereende ndee.

⁶ Dum fuu eɗum holla en pati njokken giɗaade yonki bonde no maɓɓe nii. ⁷ Pati laatee rewoobe tooruuji no yoga maɓɓe nii, hono no winndorii nii: «Yimbe ɓee njoodiima ana jaama ana njara, kasen immii ana mboma.»* ⁸ Pati naaten e fijirde no yogaaɓe e maɓɓe naatiri e fijirde nii. Dum saabii so ujunaaji noogay e taton neddo maayi jannde wootere. ⁹ Pati itten koro Almasiihu no yoga maɓɓe nii. Dum saabii so bolle kalki ɗum'en. ¹⁰ Pati ɗermittee no yoga maɓɓe nii. Dum saabii so malaa'ika baroowo oo halki ɓe. ¹¹ Dum fuu wadii yalla ana laatanoo en misaalu, ɗum winndiraama faa ɗum waajoo en, enen wonbe e cakite jamaanu ɓee. ¹² Dum nee, miiloowo ana darii fuu, wada hakkille pati boɓɓoo e leydi. ¹³ Walaa torra ittoowa koro heɓuka on ka heɓaali ɓiɓɓe aadama. Laamɗo yo koolniido, o ɗalataa torra koroowa ɓurka on semmbe fawee e mon. Torra fuu koroowa on, o hokkan on no mbaawron muɗude ɗum, o hokkan on laawol no njaltiron e mum.

¹⁴ Saabe ɗum, sakiraabe am horsube, ngoddee dewal tooruuji. ¹⁵ Miɗo haalirana on hono no on hakkilante'en nii, caree onon e ko'e mon ko mbii-mi koo. ¹⁶ Horde hiraande seniinde nde njettaten Laamɗo kammari mum ndee, so en njarii nde, tama en ndeentaali e yiyyam Almasiihu ɗam? Buuru mo tayaten oo, so en jaamii mo, tama en ndeentaali e terde Almasiihu dee? ¹⁷ Tawi buuru oo yo gooto, enen duu, enen e heewde fuu, en terde goote, sabi eden njogii ngedu e oon buuru gooto. ¹⁸ Taykee leɗol Israa'iila ngol: tama yimbe maɓɓe jaamoobe sadakaaji ɓee

---

* **10:7** Pergu 32.6

ndeentaali e Laamdo gadanaado ittirde sadaka ndee oo? ¹⁹ Mido yidi wiide tew cakkanaado tooru-uji won ko woni naa? Naa tooru e hoore mum won ko woni? ²⁰ Walaa! Ko njidu-mi wiide dee, ko heeferbe bee cakkotoo koo, sakkete seydaani'en, wanaa Laamdo. Mi yidaa ndeenton e seydaani'en. ²¹ On mbaawaa yarde e horde Joomiraado ndee njaron kasen e horde seydaani'en, on mbaawaa jaamde e la'al Joomiraado ngal jaamon kasen e la'al seydaani'en bee. ²² Naa iirtude tikkere Joomiraado njid-den? Naa en miili eden buri mo sembe?

Haala ngadiiree huunde fuu faa Laamdo teddinee

²³ Mbii-don: «Huunde fuu ana dagii.» Ooho, kaa wanaa fuu nafata. So goonga, «huunde fuu ana dagii», kaa wanaa fuu nabata deental goondinbe ngal yeeso. ²⁴ Pati fay gooto laatoo hammadi haaje mum tan, ndaarta nafaa wobbe bee duu. ²⁵ Tew cootteteedo luumo fuu, odon mbaawi jaamirde dum hakkillaaji di jinjataa on tawa on lamndaaki yalla dum tew cakkanaado tooruuji naa wanaa. ²⁶ Sabi «leydi e ko woni e mum fuu Joomiraado woodani.»† ²⁷ So neddo mo goondinaali noddii on, on njabii nootaade, jaamon ko ndokke-don fuu, tawa hakkillaaji mon jinjataa on. ²⁸ Kaa so won biido on: «Dum ko sakkanaa tooruuji», nden, pati jaamee dum saabe biido non oo e saabe hakkille mum jinjoowo dum. ²⁹ Wanaa ko wartata e hakkillaaji mon onon kaalan-mi doo, ko wartata e hakkille biido non oo kaalan-mi.

---

† 10:26 Jabuura 24.1

Kaa fotaa ko hakkille neddo goddo sara ndi-maaku am. ³⁰ So mido yetta Laamdo e dow ko jaaman-mi, ko wadi so mido bonkee e nduun jaamdu ndu njettu-mi Laamdo kammari mum?

³¹ Ndennoo, so on jaaman, so on njaran naa ko ngadaton fuu, ngadiree dum faa Laamdo teddinee. ³² Pati laatane fay gooto fergitere, wanaa Yahuudiyankooŋe wanaa 6e nganaa Yahuudiyankooŋe wanaa deental goondinŋe Laamdo ngal. ³³ Ngolliree no am nii, sabi mido tewta ko welata yimbe fuu e dow huunde fuu, tawee mi tewtaali nafaa am miin tan, ko nafata heewbe tewtan-mi, yalla ebe kisinee.

11

¹ Nembee kam no jembbiran-mi Almasiihu nii.

Haala banngal soomugol hoore

² Mido yetta on ko micciti-don kam e huunde fuu koo, e ko njokku-don waajuuji di mbaajii-mi on dii koo. ³ Kaa noo, mido yidi paamon Almasiihu woni hoorejo gorko fuu, gorko woni hoorejo debbo, kasen duu Laamdo woni hoorejo Almasiihu. ⁴ Ndennoo, gorko fuu kippiido kufina so ana duwoo naa so ana haalta konngol ngol Laamdo loowi e mum ngol, hoyonii hoorejo mum oo. ⁵ Kaa debbo fuu mo soomaaki so ana duwoo naa so ana haalta konngol ngol Laamdo loowi e mum ngol, hoyonii hoorejo mum oo, sabi omo wa'i hono no o labiido nii. ⁶ Sabi so debbo soomaali hoore mum, yo mesu sukundu mum. Kaa so nii mesude hoore mum naa labude nde ana yaannoo debbo, yo soomu hoore mum. ⁷ Gorko noo haanaa hippaade kufina,

sabi yo mbaadi Laamdo, kaŋum e darja mum. Kaa debbo yo darja gorko. ⁸ Sabi wanaa gorko ittaa e debbo, debbo ittaa e gorko. ⁹ Wanaa gorko taganaa debbo, debbo taganaa gorko. ¹⁰ Saabe dum ana wajibii e debbo soomude e hoore mum taagumansa baawde saabe malaa'ika'en. ¹¹ Kaa dum e taweede, e ley haɓɓagol men e Joomiraado, debbo ana haɓɓii e gorko, gorko duu ana haɓɓii e debbo. ¹² Sabi no debbo ittiraa e gorko nii, hono non debbo duu rimirta gorko. Kaa dum fuu, to Laamdo dum iwi. ¹³ Caree onon e ko'e mon: yalla ana nardi e debbo rewa Laamdo tawa soomaaki? ¹⁴ Wanaa neesu oo e hoore mum ana anndina on sukundu juutundu ana yaaginii e gorko, ¹⁵ kaa e debbo, yo darja? Sabi o hokkiraama sukundu juutundu yalla ana sudda hoore ndee. ¹⁶ Muuydo yeddude dum fuu yo anndu en ngalaa oon aada, wanaa minen, wanaa deente goondinbe Laamdo dee.

Haala hiraande seniinde

¹⁷ Won ko njiɗu-mi yamirde on kasen, haala no kawritirton. Haala majjum mi waawaa yettude on, sabi kawrite mon dee naɓataa on yeeso, to boni de naɓata on. ¹⁸ Ko adii fuu, mi nanii so on kawritii, luurral ana hakkunde mon, kasen duu won ko ngoondin-mi hen. ¹⁹ Ana tilsii pelle-pelle ngada hakkunde mon, yalla hoolniibe jaati wonbe e ley mon bee ana annditee. ²⁰ So on kawritii e nokku gooto, wanaa hiraande Joomiraado ndee naamaton. ²¹ Sabi gooto gooto mon fuu hejoto naamde hiraande mum faa bee doo njolba, bee too cigira. ²² Tama on ngalaa cuudi do kaandon naamde e yarde? Naa on yawbe deental

goonɗin6e Laamɗo ngal? Naa oɗon njidi hoynude 6e ngalaa ko njogii 6ee? Ko mbiyan-mi on? Mi yetta on naa? Mi waawataa yettude on e ɗum.

²³ Sabi miin, e Joomiraado ke6u-mi ko njottin-mi on koo: e ley jemma mo Joomiraado men Iisaa jammaa e mum oo, o 6ami buuru, ²⁴ o yetti Laamɗo, o heli buuru oo, o wii: «Dum yo terɗe am keliraade kammari mon. Ngadee ɗum faa miccito-ɗon kam.» ²⁵ Hono nii, nde 6e tilii hiraande ndee, o 6ami horde peguujam, o wii: «Ndee ɗoo horde woni aadi keyri tabintiniraandi yiiyam am. Faa nde njaraton fuu, miccito-ɗon kam.» ²⁶ Sabi nde jaamaton oon buuru e nde njaraton nden horde peguujam fuu, oɗon mbaajoo haala maayde Joomiraado faa nde o warti.

²⁷ Dum nee, nedɗo fuu jaamirɗo buuru Joomiraado no haanaa, yardi horde makko no haanaa, oon luuttii terɗe Joomiraado ɗee e yiiyam makko ɗam fuu. ²⁸ Ndennoo, gooto fuu yo yeewto hoore mum fade mum jaamde oon buuru naa yarde nden horde. ²⁹ Sabi nedɗo fuu jaamɗo buuru oo so yari horde ndee, so miilaaki ɗum terɗe Joomiraado ɗee, jukkete saabe ko jaami koo e ko yari koo. ³⁰ Dum saabii so jaw6e e lo'u6e ana keewi e mon, kasen duu won yawtu6e. ³¹ Sinndo eden yeewtotonoo ko'e men, en yeewtatanooke. ³² Kaa Joomiraado ana sara en faa ne'a en, pati njukkiden e aduna oo.

³³ Ndennoo sakiraa6e am, so oɗon kawrita faa jaamɗon hiraande Joomiraado ndee, ndoomondiree. ³⁴ So tawii won jolbuɗo e mon, yo jaamu to suudu mum too, pati kawrite mon ɗee laatanoo on

jukkungo. Kaa ko heddii koo mi biltan d̄um so mi warii.

12

Haala dokke Ruuhu Ceniido

¹ Haala dokke de Ruuhu Ceniido hokkata dee, sakiraaŋe, mido yidi paamon de faa gasa. ² Nde ngonno-don heeferŋe ndee, odon anndi no tooru-uji muumi dii majjiniri on. ³ Dum wadi so njidu-mi paamon dum doo: fay gooto waawaa wiide «Iisaa yo kudaado» so Ruuhu Laamdo ana e mum, kasen duu fay gooto waawaa wiide «Iisaa yo Joomiraado» so Ruuhu Ceniido walaa e mum.

⁴ Dokke de Ruuhu Ceniido hokkata en dee ana ceerti sifaaji, kaa Ruuhu oo yo gooto. ⁵ Gollanooŋe deental bee ana ceerti sifaaji, kaa Joomiraado oo yo gooto. ⁶ Golleeji ana ceerti sifaaji, kaa Laamdo gooto oo kaŋum gollata di fuu ley yimbe bee fuu. ⁷ Ruuhu Laamdo oo ana banngina e gooto fuu dokkal nafoowal deental ngal fuu. ⁸ O hokka oodoo waaju kebbinaado hakkilantaaku, o hokka ootoo waaju kebbinaado anndal. ⁹ Kanko Ruuhu gooto oo hokkata oodoo goondinal, ootoo sellinde jawbe. ¹⁰ O hokka oodoo wadude kaayde, ootoo haaltude konngol ngol Laamdo loowi e mum ngol, oodoo seenndude ko woni seydaani'en e Ruuhu goonga oo, ootoo haalirde demde Ruuhu Ceniido, o hokka goddo duu maandinde deen demde. ¹¹ Ruuhu gooto oo tan gollata dum fuu, feccirana gooto fuu dokkal ngal muuyi.

Haala caldi keewdi di neddo gooto

¹² E ley dum, no neddo gooto jogorii caldi keewdi nii, e no caldi dii e heewde fuu laatorii neddo gooto

nii, hono non Almasiihu duu wa'i. ¹³ Sabi en fuu en mbatisiraamaRuuhu gooto faa laato-den neddo gooto, so en Yahuudiyankooŋe naa so en nganaa Yahuudiyankooŋe, so en rimbe naa so en riimaybe, kasen duu en fuu en njarnaama Ruuhu gooto oo.

¹⁴ Neddo wanaa salndu wooturu, yo caldi keewdi. ¹⁵ So koyngal wii: «Nde mi wanaa junngo, mi jeyaaka e neddo oo», dum hadataa ngal jeyeede e makko. ¹⁶ Naa so nowru wii: «Nde mi wanaa yitere, mi jeyaaka e neddo oo», dum hadataa ndu jeyeede e makko. ¹⁷ So caldi dii fuu yo gite, hono neddo oo nanirta? Naa so di fuu di noppi, hono neddo oo maatirta ko uurata e ko luubata? ¹⁸ Kaa noo, Laamdo reentini caldi dii fuu e neddo gooto hono no muuyiri nii. ¹⁹ Salndu wooturu laatataako neddo. ²⁰ Ndennoo, caldi dii ana keewi, kaa neddo oo yo gooto. ²¹ Yitere waawaa wiide junngo: «Haaje am walaa e maa.» Hoore duu waawaa wiide koyde: «Haaje am walaa e mon.» ²² Kaa noo, caldi neddo nanndudi e burdi lo'ude dii, diin ngoni kasindinaadi sanne. ²³ Di nanngir-den burdi jaasude dii, diin bur-den teddinde. Burdi gaccinaade dii, diin bur-den suudude, ²⁴ sabi caldi men goddi dii kasindinaa e suudeede. Laamdo reentini caldi fuu, hokki caldi lo'udi dii teddeengal, ²⁵ pati ceeraagu wada e neddo oo, yalla caldi dii fuu ana tiidondira. ²⁶ So tawii salndu wooturu naawii, goddi dii fuu naawdan e mum. So salndu wooturu teddinaama, goddi dii fuu mbeltidoto e mum.

²⁷ Onon, on fuu on terde Almasiihu, gooto e mon fuu yo salndu e caldi makko dii. ²⁸ Nii Laamdo darniri deental goondinbe ngal: ko adii fuu o

joyyini nelaabe, o jokkini hen haaltoobe konngol ngol Laamdo loowi e mum'en, o jokkintini hen jannginoobe, caggal dum, wadoobe kaayde e sellinoobe jawbe e faabotoobe e ardotoobe, kaɲum e haaliroobe demde Ruuhu. ²⁹ Yimbe fuu yo nelaabe naa? Naa haaltoobe konngol ngol Laamdo loowi e mum'en? Naa jannginoobe? Yimbe fuu ngadata kaayde naa? ³⁰ Yimbe fuu ndokkaa sellinde jawbe naa? Naa haalirde demde Ruuhu? Naa maandinde deen demde? ³¹ Hono non, tiinnee, poodanee dokke burde heewde nafaa dee.

Kaa jooni mi hollan on laawol burngol fuu moyyude ngol.

13

Haala jilli

¹ So kaalir-mi demde yimbe e demde malaa'ika'en, kaa fuu so jilli ngalaa e am, mi lennguru senyooru naa mi mbaggu dinndoowo tan. ² So Laamdo loowii kam konngol mum mi annda sirriiji fuu e annde fuu, naa so tawraa-mi goondinal faa mi sottina baamle kaaye, kaa fuu so jilli ngalaa e am, mi wanaa fay huunde. ³ So ndokku-mi jawdi am fuu misikiina'en naa so ndokkitir-mi tew am duppee, kaa fuu so jilli ngalaa e am, nafataa kam fay huunde.

⁴ Jilli ana njogii munaal, ana njogii moyyuki. Di ngaldaa e haasidaaku, di ngaldaa e haawtaare, mawninkinaare duu waldaa e majji. ⁵ Jilli ngadataa ko yaannii, nganaa hammadi haaje mum, edi caloo metti, di caawataa rikke. ⁶ Jilli kuyantaa oopaare, goonga di kuyanta. ⁷ Jilli ana njaafuu fuu,

ana kooloo fuu, ana njoonndoroo fuu, ana muja fuu.

⁸ Jilli mbonataa abada. Haaltude ko Laamdo loowi e men koo ana timma, demde ana timma, anndal ana timma. ⁹ Sabi anndal men ana naki, looweede men konngol Laamdo ana naki, ¹⁰ kaa so ko hi66i koo warii, ko naki koo fuu wittan. ¹¹ Nde mi cukalel ndee, no cukalel haaldata nii kaaldan-mi, no cukalel miilortoo nii miilortoo-mi, no cukalel yiirata nii njiiran-mi. Kaa ko mawnu-mi koo, mi seerii e golle cukaaku. ¹² Jooni en njiy-ataa kulle dee faa laa6a, ko wa'i hono no timtorgal ni66ungal nii njiiraten. Kaa wakkati waran en njiiran de gite men jaati. Jooni anndal am hi66aali, kaa wakkati waran nde anndan-mi faa hi66a, no Laamdo anndiri kam faa hi66i nii.

¹³ Ndennoo, kulle tati ngoni duumotoode: goondinal e jikke e jilli. Kaa jilli 6uri de fuu teddude.

14

Haala dokke Ruuhu Ceniido

¹ Ndennoo, poodanee jilli no mbaawru-don fuu, tewton kasen dokke Ruuhu Ceniido dee. Ko 6ur-don fuu haande tewtude e majje, haaltude konngol ngol Laamdo loowi e mon ngol. ² Sabi kaaliroowo demde Ruuhu e Laamdo haaldata, wanaa e yimbe. Sabi fay gooto faamataa ko joomum haalata, Ruuhu oo hokkata joomum haalde goongaaji Laamdo teddudi cuudaadi dii. ³ Kaa loowaado konngol Laamdo oo, yimbe haalanta, faa na6a dum'en yeeso e ley goondinal, hokka dum'en semmbe, 6uubina berde mum'en. ⁴ Kaaliroowo demde Ruuhu, hoore mum na6ata

yeeso, loowaado konngol Laamdo oo noo, deental goondinbe nabata yeeso. ⁵ Mido yidi kaaliron demde Ruuhu on fuu, kaa ko burani kam, kaalton konngol ngol Laamdo loowi e mon ngol. Sabi kaaltoowo konngol ngol Laamdo loowi e mum buri kaaliroowo demde Ruuhu, so wanaa tawa neddo ana waawi maandinde, yalla deental goondinbe ngal ana yaara yeeso.

⁶ Ndennoo sakiraaŋe, so mi wariino to mon mi haalirananno on demde Ruuhu, so haala am wad-danaalino on ko Laamdo bannginani kam koo, naa anndal, naa konngol ngol Laamdo loowi kam ngol, naa waaju, kodum dum fuu dum nafata on? ⁷ Tayko-den kaaki wanngiyaare hono sereendu naa hoddu. So di piyaaka faa laaŋa, hono annditirten ko sereendu nduu fiyata naa ko hoddu nduu hodata? ⁸ Naa so puufoowo buututal wolde fuu-faali faa laaŋa, homo lanndinantoo wolde ndee? ⁹ Hono non, onon duu, so on njottinirii kabaaru oo demde Ruuhu tawa ko famminii fuu walaa hen, hono paamirte-don? On tippike haala mon! ¹⁰ No demde dee keewiri e no ceertiri e aduna oo nii fuu, walaa haala ka nanataake hen. ¹¹ Kaa so neddo haaldii e am demngal ngal mi nanataa, mi laatike janano mum, laatike janano am. ¹² Hono non, onon duu e ley foodanagol mon dokke Ruuhu dee, tewtee dokke naŋooje deental goondinbe ngal yeeso dee, tewtee de faa sanne.

¹³ Dum nee, kaaliroowo demde Ruuhu fuu naagoo Laamdo waawde maandinde de. ¹⁴ Sabi so mido naagoroo Laamdo demde Ruuhu, goonga, yonki am ana e duwaawu, kaa mi faamataa miin e hoore am. ¹⁵ Ndennoo, hono ngadan-mi? Mi

ŋaagorto yonki am, mi ŋaagorto hakkille am. Mi yimiran yonki am, mi yimiran hakkille am. ¹⁶ So wanaa d̄um, so a yettirii Laamdo demde Ruuhu tan, hono tawaado ton mo woowaa d̄um waawirta wiide «Aamiina» e yettugol maa ngol? Sabi joomum nanataa ko kaalataa koo. ¹⁷ Fay so yettugol maa ngol ana woodi sanne, ngol nafataa joomum. ¹⁸ Mido yetta Laamdo, ko bur-mi on on fuu heewde haalirde demde Ruuhu koo. ¹⁹ Kaa e ley deental goondinbe, haalde konngi joy pamminiidi baajotoodi heddiibe bee, burani kam haalirde konngi ujunaaji ujunaaji demde Ruuhu.

²⁰ Sakiraaŋe, pati laatee be ngalaa hakkille no cukaloy nii. Laatee cukaloy banngal bone, kaa laatee baaliki'en banngal hakkille. ²¹ Nii windorii e Sariya:

«Yimbe be demde godde,
 kajum e kundude wobbe
 kaaliranan-mi yimbe am bee.
 Dum fuu e taweede,
 be kettintaako kam.»*
 Hono non Joomiraado wiiri.

²² Hono non, demde Ruuhu dee yo maande do be ngoondinaali bee, kaa do goondinbe bee, wanaa non worri. Haaltude konngol ngol Laamdo loowi e mum duu yo maande do goondinbe bee, kaa do be ngoondinaali bee, wanaa non worri. ²³ Ndennoo, so yimbe deental goondinbe ngal fuu njoodiima, so be fuu be naatii e haalirde demde Ruuhu, so yimbe be mboowaa d̄um naa be ngoondinaali ngarii, joomum'en mbiyataa on haanduŋe naa? ²⁴ Naa

---

* **14:21** Esaaya 28.11-12

so gooto e ɓeen yimɓe warii, tawii yimɓe fuu ana kaalta konngol ngol Laamɗo loowi e mum'en ngol, ko o nanata koo fuu ana fammina mo luutti makko, ana sara mo duu, ²⁵ sirriiji ɓernde makko ɓannginee, o diccoo o sujidana Laamɗo, o wiya: «So goonga nii, Laamɗo ana wondi e mon.»

No deental goondinɓe haani worruɗe

²⁶ Ndennoo sakiraabe, hono wadatee? So on kawritii, dokkaado yimre e dokkaado janngingol e dokkaado ko Laamɗo ɓannginani dum e dokkaado haalirde demɗe Ruuhu e dokkaado maandinde de, fuu yo wadire faa naba deental goondinɓe ngal yeeso. ²⁷ So demɗe Ruuhu kaalirtee, didon naa taton so heewii kaani wadude dum, gooto fuu e wakkati mum. Yo gooto mon maandin. ²⁸ Kaa so maandinoowo walaa, joomum deyyinoo e ley deental ngal, gunndoo e ley ɓernde mum, haalda e Laamɗo. ²⁹ Didon naa taton kaalta konngol ngol Laamɗo loowi e mum'en, heddiibe ɓee cara haala maɓɓe kaa. ³⁰ Kaa so won ko Laamɗo ɓannginani gooto e joodiibe ɓee, yo kaaloowo arano oo deyyino. ³¹ Sabi on fuu, odon mbaawi haaltude konngol ngol Laamɗo loowi e mon ngol, tawa gooto gooto kaaldaton, yalla deental ngal fuu ana heɓa anndal e cuusal. ³² Haaltooɓe konngol ngol Laamɗo loowi e mum'en ɓee ana poti waawde jogaade konngol mum'en ngol, ³³ sabi Laamɗo wadataa ko jiiɓata kawrital, o Laamɗo gaddoowo jam.

No worri e deente seniibe dee fuu nii, ³⁴ yo rewɓe ndeyyino ley deente dee, sabi ɓe nduɗanaaka haalde ley hen. Yo ɓe dowtoro no sariya oo wiiri

nii. ³⁵ So tawii won ko 6e njidi faamtinaade, yo 6e accu faa 6e koota, 6e lamndoo jom'en cuudi maŋŋe. Sabi konngol debbo nanee ley deental goondinŋe ana yaaginii. ³⁶ Naa odon miila konngol Laamdo ngol to mon iwi? Naa onon tan kebi ngol?

³⁷ Neddo fuu miiludo ana waawi haaltude konngol ngol Laamdo loowi e mum ngol naa miiludo yo kebudo Ruuhu Ceniido, ana haani annditidde ko mbinndan-mi faade e mon koo yo yamiroore Joomiraado. ³⁸ Mo annditaali dum fuu, Laamdo annditataa joomum. ³⁹ Ndenoo sakiraaŋe, poodanee looweede konngol Laamdo, kasen duu pati kaŋee demde Ruuhu haalireede. ⁴⁰ Kaa huunde fuu yo wadire no haaniri, tawee jiiŋaaki.

15

Haala immital Almasiihu

¹ Sakiraaŋe, mido miccintina on Kabaaru Lobbo mo njottin-mi on, mo njabu-don, mo jiiŋu-don e mum oo. ² Saabe oon Kabaaru kisinirte-don so tawii on nanngirii mo no kaalanir-mi on nii. So wanaa dum, goondinal mon laatoto meere.

³ Mi yottinii on kabaaru burdo faydinde mo kebu-mi oo, dum woni: Almasiihu maayirii saabe luutti men, no Binndi dii mbiiri nii, ⁴ o iraama, o immitike e jalooma tataŋo oo no Binndi dii mbiiri nii, ⁵ o ɓanngani Piyeer, caggal dum, o ɓanngani taalibaaŋe sappo e didon ɓee, ⁶ caggal dum, o ɓanngani ko ɓuri sakiraaŋe teemedede njoyon darannde wootere. Ko ɓuri heewde e maŋŋe ana nguuri faa jooni, kaa won yawtuŋe e maŋŋe. ⁷ Jokkiti hen kasen, o ɓanngani Yaakuuba,

o ɓanngani nelaarabe ɓee fuu. ⁸ Ko saktii koo, o ɓanngani kam miin baado no ɓinngel ngel lebbi mum kiɓɓaali nii. ⁹ Sabi miin ɓuri nelaarabe ɓee fuu famɗude, mi fotaa fay noddireede nelaarado, sabi mi torriino deental goondinbe Laamdo ngal. ¹⁰ Jonnoo, saabe moyyere Laamdo ndee laatorii-mi ko ngon-mi koo. Moyyere nde mo wadani kam ndee duu laatanaaki kam meere, sabi miin ɓuri nelaarabe ɓee fuu gollude. So goonga, wanaa miin gollata, moyyere Laamdo wonnde e am ndee gollata. ¹¹ Kaa so miin so kambe, fuu fotu, hono non min mbaajorii, hono non ngoondinir-don.

Haala immital maaybe

¹² Jooni, miden mbaajoo Almasiihu immitike e maayde. Ndennoo, hono yoga mon wiirata maaybe immitataako? ¹³ Sinndo immital maaybe walaa, Almasiihu e hoore mum immitaaki, ¹⁴ so Almasiihu immitaaki, waaju amen yo meere, goondinal mon duu yo meere. ¹⁵ Edum holla duu ko min kaali haala Laamdo koo yo fenaande, sabi min mbii Laamdo immintinii Almasiihu, tawi wanaa goonga so maaybe immitataako. ¹⁶ Sabi so maaybe immitataako, Almasiihu e hoore mum immitaaki, ¹⁷ so Almasiihu immitaaki, goondinal mon yo meere, odon ngondi e luutti mon faa jooni, ¹⁸ maaynoobe e ley goondinal Iisaa Almasiihu ɓee duu kalkike. ¹⁹ So jikke men e Almasiihu e ley dam doo nguurdam tan nafannoo, enen ɓurannoo yimbe fuu yurminaade.

²⁰ Kaa jooni, Almasiihu immintinaama e maayde, laatike arano e immitotoobe. ²¹ Sabi no neddo gooto sabinbiniri maayde nii, hono

non kasen neddo gooto sabinbiniri immital e maayde. ²² No yimbe fuu maayirta saabe Aadama nii, hono non kasen yimbe fuu immintinirtee saabe Almasiihu, ²³ kaa gooto fuu e wakkati mum immitotoo. Dum woni Almasiihu woni arano oo, caggal dum, be o jey bee njokka hen nannde gartol makko. ²⁴ So dum bettike, darngal daroo, Almasiihu halka kaanankaaku e baawde e semmbe fuu, totta Laamdo Baabiraado men oo Laamu oo. ²⁵ Sabi ana tilsi Almasiihu laamoo faa nde Laamdo wadi o yabba waybe bee fuu. ²⁶ Gajo cakitotoodo halkeede oo yo maayde, ²⁷ sabi ana winndii: «Laamdo wadii huunde fuu ley koyde makko.»* Kaa so wiyaama non, tayoral Laamdo gadudo huunde fuu ley koyde makko oo walaa hen. ²⁸ So huunde fuu heedii ley Bajjo oo, Bajjo oo e hoore mum heedan ley gadudo huunde fuu ley makko oo faa Laamdo laamoo huunde fuu e neddo fuu.

²⁹ Haya, won yogaabe jabuŋe lootireede lootogal batisima saabe maaybe. So tawii maaybe immitataakono, kodum wadi so yimbe ana mbatisiree saabe maŋbe? ³⁰ Enen e ko'e men, ko wadi so eden njarroo wakkati fuu naatude e farati? ³¹ Sakiraaŋe, nannde fuu mido hosa maayde saabe gollleeji am dii. Mido haalana on dum kammari ko mantortoo-mi on saabe haŋŋagol mon e Joomiraado men Iisaa Almasiihu koo. ³² So no neddo wa'i nii tan miilortonoo-mi ko kaŋannoo-mi e waasooji ley Efeesu koo, kodum dum nafata kam? So maaybe immitataakono, ngaden no wiiraa nii: «Naamen njaren, sabi en maayooŋe janngo.» ³³ Pati

---

* 15:27 Jabuura 8.7

njaayree ko'e mon: «Yaadude e bonŋe ana bonna needi.» ³⁴ Ngartiree hakkillaaji mon e ko haani, pati luuttee. Sabi yoga mon anndaa Laamdo. Ko mbiiru-mi non yalla oŋon njaagoo.

³⁵ Kaa dapan lamndiido: «Hono maayŋe immi-tortoo? Terde hode ŋe tawretee?» ³⁶ Pamaro hakkille! Aawdi ndi aaw-daa fuu, sinaa waata so fuda. ³⁷ Aawdi ndi aaw-daa fuu, so gawri so goddum yo wabbere tan, a aawataa wullere ndee e hoore mum. ³⁸ Caggal dum, Laamdo waŋata ndi sii wullere nde muuyi, aawdi fuu e sii wullere mum. ³⁹ Kulle jogiide yonki duu ngalɗaa terde: yimŋe terde mum, daabaaji terde mum, pooli terde mum, liddi terde mum. ⁴⁰ Ana woodi terde kam-munkooje e terde leydinkooje. Kammunkooje dee e ŋari mum, leydinkooje dee e ŋari mum. ⁴¹ Naange e jalbugol mum, lewru e jalbugol mum, koode e jalbugol mum. Fay koode dee e ko'e mum'en jalbugol mum'en ana seerti.

⁴² Immital maayŋe duu hono non worri. Ko iretee koo ana ŋola, ko immitotoo koo ŋolataa. ⁴³ Ko iretee koo ana hoyi, ko immitotoo koo ana teddi. Ko iretee koo ana lo'i, ko immitotoo koo ana jogii semmbe. ⁴⁴ Ko iretee koo yo terde leydinkooje, ko immitotoo koo yo terde ruuhunkooje. Terde leydinkooje ana ngoodi, ndennoo terde ruuhunkooje duu ana ngoodi. ⁴⁵ Dum wadi so ana winndii: «Neddo arano oo, dum woni Aadama, laatii yonki wuurki.» Aadama cakito oo noo yo Ruuhu dokkoowo nguurndam. ⁴⁶ Wanaa ko jeyaa e Ruuhu koo ardii warde, ko jeyaa e leydi koo ardii warde, caggal dum, ko jeyaa e Ruuhu koo jokki hen. ⁴⁷ Neddo arano oo e leydi iwi, leydi

moyyiniraa. Neddo dida6o oo e kammu iwi. ⁴⁸ No iwdo e leydi oo wa'i nii, hono non iw6e e leydi 6ee duu mba'i. No iwdo dow kammu oo wa'i nii, hono non iw6e dow kammu 6ee duu mba'ata. ⁴⁹ Hono no nanndir-d6en e iwdo e leydi oo nii, hono non nanndirten e iwdo dow kammu oo duu. ⁵⁰ Sakiraa6e, ko kaalunoo-mi koo annii: tew e yiyam mbaawataa naatude e Laamu Laamdo oo, kasen duu ko 6olata waawataa tawreede ko 6olataa.

⁵¹ Mido 6annginana on sirri: en maayataa en fuu, kaa en fuu en mbaylitete ⁵² e wakkati gooto, no himyaango yitere nii, so buututal cakite jamaanu ngal fuufii. Sabi ngal fuufan, maay6e 6ee immitoto 6e 6olataa, enen, mbaylite-d6en. ⁵³ E ley dum, ana tilsi terde 6olooje dee 6oornoo ko 6olataa, terde maayooje dee duu 6oornoo ko maayataa. ⁵⁴ So terde 6olooje dee 6oornike ko 6olataa, maayooje dee 6oornike ko maayataa, e oon wakkati, ngol konngol binndaangol tabitan: «Jaalogal modii maayde.»[†]

⁵⁵ «Maayde, hoto jaalogal maa woni?

Maayde, hoto semmbe maa woni?»[‡]

⁵⁶ Maayde, e luuttal he6ata semmbe, luuttal duu e Sariya oo he6ata baawde. ⁵⁷ Kaa jettooje ngoodanii Laamdo dokkiroowo en jaalogal saabe Joomiraado men Iisaa Almasiihu.

⁵⁸ Ndennoo sakiraa6e am horsu6e, laatee joot-tii6e 6e ndimmbataako, beydo-d6on 6annde fuu soobaade e golle Joomiraado oo, sabi odon anndi ko ngollaton e hab6agol mon e Joomiraado koo wanaa meere.

[†] 15:54 Esaaya 25.8   [‡] 15:55 Hosee'a 13.14

16

Haala wallugol seniibe wonbe ngalluure Urusaliima

¹ Jooni kaa, haala ballal mon faade e seniibe wonbe ngalluure Urusaliima bee, onon duu ngadon no njamir-mi deente goondinbe gonde leydi Galaatiya dee nii. ² Alan fuu, gooto e mon fuu moobta ko waawi, pati ndoomon faa mi wara, kawrinon ballal ngal. ³ So mi warii, mi waddanan be cuboto-don bee bataakiiji anndinooji ko be ngonni, faa be naba ballal mon ngal Urusaliima. ⁴ So ana foti ko mi yaha miin duu, min njaadan.

Haala anniyaaji Pool

⁵ Mi garoowo to mon so mi iwii leydi Make-doniya, sabi ton yaabbortoo-mi. ⁶ Ana moyya mi faaba to mon seeda naa mi dabba ton jaati. E ley dum odon mbaawi yooɓinde kam faa mi yaha to njahan-mi fuu. ⁷ Sabi e ngol laawol, mi yidaa faɗude on tan so mi yaaboo, mido yidi faabude to mon seeda so Joomiraado jabii. ⁸ Kaa mi faaban do Efeesu doo faa iidi Pantekot, ⁹ sabi mi hebii doo laawol manngol no mi gollira golle nafaowo, waybe duu ana keewi.

¹⁰ So Timote warii e mon, njabbee dum faa gasa pati hula, sabi Joomiraado o gollanta no am nii.

¹¹ Ndennoo, pati fay gooto yawa mo. Njoobinee mo e laawol ngol yalla omo warta e am e jam, sabi mido doomi mo, kanko e sakiraaɓe bee.

¹² Haya, sakiike men Apollos, mi ndaardii mo cili keewdi o yaada e sakiraaɓe bee to mon, kaa faa hannde o jabaali fey. O waran so o hebindiima.

Baynondiral

¹³ Njeertee, jiiŋee e ley goondinal, laatee worŋe, ƒeydoro-ŋon semmbe. ¹⁴ Ko ngadaton fuu, ngadiree dũm jilli.

¹⁵ Oŋon anndi Istifanas e koreeji mum. Kaɲum'en adii fuu goondinde ley leydi Akaya, ƒe tiinnike e gollande seniibe ƒee. Sakiraabe, mido waajoo on: ¹⁶ njarranee yimŋe wa'uŋe non, kaɲum e gollidooŋe e maŋŋe, tiinniibe e golle oo fuu. ¹⁷ Mido weltii e garol Istifanas e Fortunatus e Akaykus ngol. ƒe ngadanii kam ko onon on mbaawaa wadande kam saabe waasude mon taweede. ¹⁸ ƒe mbaaltinii hakkille am, kaɲum e hакillaaji mon fuu. Teddinee hono maŋŋe.

¹⁹ Deente goondinŋe gonde leydi Asiya ƒee ana njowta on. Akilas e genndum Piriskilla e deental goondinŋe kawroowal galle maŋŋe ngal ana njowta on sanne e innde Joomiraado. ²⁰ Sakiraabe ƒee fuu ana njowta on. Gooto gooto mon fuu jowtira sakiike mum jowtaango wondungo e jilli.

²¹ E junngo am jaati mbinndiran-mi ngoo ƒoo jowtaango: miin Pool mido jowta on. ²² Neddo fuu mo yidaa Joomiraado, kuddi woodanii dũm! Joomiraado amen Iisaa, war! ²³ Yo hinnee Joomiraado men Iisaa wonu e mon! ²⁴ Jilli am ana e mon on fuu saabe haŋŋagol men e Iisaa Almasiihu.

Aadi keyri: linjiila iisaa almasiihu New Testament in Fulfulde, Maasina

copyright © 2005 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Maasina Fulfulde (Fulfulde, Maasina)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2005, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Fulfulde, Maasina

© 2005, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

680239a9-8aa6-5bc3-b42f-dc560bee09b8